

Випуск № 21 (1 листопада)

Вінниця – Львів – 2016 р.

ПЕРЕДМОВА

Електронна збірка видана проектом «Дерево казок» за підтримки проекту «Казка». У 21 номері збірки розміщено 16 цікавих літературних та народних казок. Мандруйте захоплюючим світом казок разом з нами – пізнавайте лише найкраще!

Збірка «Дерево казок» – це серійне щомісячне електронне видання, що розповсюджується абсолютно безкоштовно.

Своє життя збірка розпочала 1 березня 2015 року.

ПРОЕКТ «ДЕРЕВО КАЗОК»

(<https://derevo-kazok.org>)

«Дерево казок» – величезний безкоштовний архів авторських та народних казок, які ви можете прочитати українською мовою. Тут ви знайдете не лише українські казки, а й казки інших країн. Проект складається з 4-х основних розділів: українська народні казки, казки народів світу, казки українських авторів та казки авторів світу. Автор та адміністратор проекту – *Лук'янюк Євген*.

Наші контакти:

derevokazok@gmail.com – головна адреса ел. пошти.

Приєднуйтесь до нас:

Ми на Facebook: <https://www.facebook.com/derevokazok>

Ми в Twitter: <https://twitter.com/KazkuPpUa>

Ми на GooglePlus:

<https://plus.google.com/communities/102303859954667667228>

Ми Вконтакті: http://vk.com/derevo_kazok

ПРОЕКТ «КАЗКА»

(<http://kazka.in>)

Сайт «Казка» розпочав свою діяльність в 15 жовтня 2011 року. Наша діяльність була спрямована на пошук всіх казок, що написані чи перекладені українською мовою, це могли бути і народні, і авторські твори. Ми також звертали увагу на аудіо, часом на відеоказки. Загалом нас цікавив будь-який контент чи медіа, що має стосунок до казок. Але з 1 січня 2016 року ми вирішили зосередитись на авторських казках. Ми змінюємо дизайн і концепцію сайту. Починаємо не тільки колекціонувати казки, а і пропагувати авторів цих казок. Долучаємось до розвитку сучасної української літератури в вузькій ніші – казки. Ми не відмовляємось і від перекладів творів іншомовних авторів на українську мову, отже, прагнемо пропагувати всю авторську казкову літературу.

Контакти:

ua@kazka.in – адреса ел. пошти.

Ми на Facebook: <https://www.facebook.com/Kazka.in>

Ми в Twitter: <http://twitter.com/Kazkain>

Засновник проекту – **Тарас Амброз**.

ЗМІСТ:

<i>Батаресчка (Марія Солтис-Смирнова)</i>	3
<i>Лісовиқи (естонська казка)</i>	6
<i>Чому хворіє кротеня (Марія Солтис-Смирнова)</i>	8
<i>Особливе ремесло (в'єтнамська казка)</i>	9
<i>Гномик Тимофій (Марія Солтис-Смирнова)</i>	15
<i>Учень чародія (французька казка)</i>	19
<i>Порятунок зірочки (Марія Солтис-Смирнова)</i>	26
<i>Вояк і чорт (фінська казка)</i>	27
<i>Листоноша і королівна (Олег Шелепало)</i>	31
<i>Дві матері, дві доньқи (індійська казка)</i>	37
<i>Казка про Казку (Олег Шелепало)</i>	43
<i>Сорока (латиська казка)</i>	45
<i>Кому бути царем? (Олег Шелепало)</i>	46
<i>Бичок-розумник (українська казка)</i>	47
<i>Качечка Крячечка та заєць Задирака (Марія Солтис-Смирнова)</i> ...	48
<i>Людей слухай, а свій розум май (білоруська казка)</i>	49

Батарейка

Ця історія розпочалася в одному з магазинів. На довгій полиці лежали коробочки. Менші і більші, одні паперові, інші напівпрозорі.

І в такій коробці з прозорим пластиком жила й наша Батарейка.

Як і її подруги, вона мріяла, щоб її купили, потримали у теплих долонях, поставили до якогось приладу...

– А що далі? – питала Батарейка найближчу сусідку.

Тільки та знизувала плечима і розверталася в інший бік – вона не любила питань.

Якось вранці до крамнички забіг жвавий Малюк.

Він вів за руку Тата.

– Ось таку батарейку треба? Чи таку?

Допитливі пальчики погладжували упаковки, а оченята шукали ту, яка оживить його нову машинку.

– Ця підійде, – показав татусь на коробку з Батарейкою.

– Нам цілу упаковку, – підказав продавцю, що поспішав на допомогу.

Батарейки поклали до великої коробки і поспішили з магазину.

Малюк ніс покупки, як всі діти, дуже старанно, але то підстрибуючи, то зупиняючись.

– Краще б купили не нас, – прошепотіла тихенько сусідня батарейка.

І, як тільки сказала, коробки кудись поклали. Ненадовго. Маленькі ручки покрутили коробочку з батарейками, потрусили її.

– Матусю, допоможи відкрити, будь ласка!

Скільки радощів було і в Малюка, і у Батарейки, коли вона випала з упаковки на його долоню.

– А вона дійсно пальчикова? – з недовірою спитався малий. – У мене пальці більші за неї.

Мама приклала батарейку до свого мізинця:

– Однакові, бачиш?

– Ага, – погодився хлопчик і поспішив до машинки.

Батарейки (а поруч з першою лягла ще одна) вставали на місце, де їх з одного боку підтримувала пружинка. І Машинка поїхала:

– Вліво-вправо я катаюсь, у гараж не поспішаю!

– Ура! – яка гарна пісенька.

Мишка почала крутити Батареечку перед собою. У тої аж голова закрутилась.

Але вона нічого не говорила – треба було потрапити до магазину. Котитися довго не довелося – один довгий спуск, один поворот і:

– Точно магазин! Стільки смачних запахів!

Мандрівники спочатку зупинилися перепочити. Хвостатий провідник сів біля батарейки, поки вона роздивлялася довкола.

Трохи перепочивши, мишеня полізло догори. Там у вітрині на підносах лежали розкладені тістечка, а далі на полицях печиво у ящичках і цукерки.

Відразу зашелестіли папірці і почулося хрустіння. Раптом сіроманка зупинилась:

– А для чого ти шукала магазин?

– Тут має бути ємкість з використаними батарейками.

– Зараз гляну біля каси.

І мишеня подріботіло кудись вбік.

“Клац-клац!” – застукали кнопки, коли воно вибиралося вгору.

– Тут нема! Треба тобі далі шукати. Але я вже не допоможу.

Батареечка покрутилась в один бік, інший і покотилась до входу. У дверях було велике вікно, через яке до магазину заглядало сонце. Спочатку батарейці сподобалося грітись у променях. Але ось з її шийки впала маленька масляниста краплинка. Під дверима в щілинці показала мурашка. Вона забігла до магазину і помчала до Батареечки:

– Ти хто така? Вчора тебе тут не було. Ой!

Крихітка потрапила у малесеньку калюжу, послизнулась і впала. Але вибратися звідти не вдавалось.

Мурашка врешті-решт сіла:

– Щось мені зле. Голова крутиться.

Кругла мандрівниця задумалась: “Мабуть, це через мене. Я не хочу, щоб хтось хворів з моєї вини. Треба швидше знайти магазин з контейнером.”

Якраз відчинилися двері. На порозі стояла рожевощока тітонька у блакитній сукенці. Її русяве волосся ховалося під косинкою. А за руку тримав блакитноокий хлопчик.

– Мамо! Глянь! Батарейка!

– Як вона тут опинилась? Треба її в пункт здачі віднести.

Вони підняли малу мандрівницю. Хлопчик закинув її до правої кишені штанців – “кишені знахідок”.

І пішли з крамниці. На вулиці було так шумно, як і тоді, коли Батареечку вперше несли з магазину.

Та цього разу вона була така втомлена, що дрімала по дорозі.

Ось десь поруч відчинилися двері. Хлопчик зупинився і почав діставати з кишені два гудзика, ключик, крихітну машинку.

– А ось і вона, – сказав він, тримаючи в теплих пальчиках останню знахідку.

– Молодець, – похвалила мама, коли малюк кинув батарейку до прозорого контейнера.

“Добралась,” – подумала Батареечка. І раділа тому, що не принесе нікому шкоди.

Автор: Марія Солтис-Смирнова.

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/mariya-soltys-smyrnova/batarejechka.html>

Лісовики

У селянську садибу, що стояла край лісу, внадилася лисиця красти курей. Що не робили – нічого не допомагало. Врешті господар закинув рушницю за спину і пішов шукати злодійку. Скоро чоловік помітив лисячий слід і по ньому прийшов до нори. Хитрунка хотіла втекти через запасний хід, але куля наздогнала її. Чоловік перекинув лисицю через плече та й пішов додому.

Раптом він побачив зграю тетеруків. Узяв їх на приціл і вже хотів стріляти, але подумав: «Що я з них матиму? Та й тетеручата ще малі, хай ростуть».

Пішов мисливець далі. Коли бачить – диває глухар з пораненим крилом, ніяк не може злетіти. Чоловік хотів узяти птаха як здобич, але пожалів: «Що мені з цього однокрилого, хай краще одужує».

Що далі він ішов – ліс густішав, дорога ставала якоюсь чужою, дивною. Виліз мисливець на верхівку ялини поглянути, чи не видно де хати, а навкруги ліс, як море. Стемніло, і чоловік занепокоєно присів на пеньок.

Несподівано він побачив, як між дерев зблиснув вогник. Зрадів мисливець і пішов на той вогник. Невдовзі він уже був біля старої вкритої мохом хатинки.

Двері відчинились, і на порозі став дідусь у високому капелюсі з бересту і з білою, з прозеленню, бородою.

– Не бійся, синочку,– мовив він привітно,– заходь, я знаю, що ти заблукав. Можеш у нас і переночувати.

З острахом ступив чоловік у дивний дім. Біля вогнища пряла бабуся, але кужіль її була не з льону, а з лубу. І вбрання їхнє було не з тканини, а з тонісінького бересту.

Чоловіка все це надзвичайно здивувало.

– Тепер сідай на лаву і спочинь,– мовив сердечно дідусь,– Ти сьогодні здорово находився. Ти пожалів моїх тетеручат і змилювався над покаліченим глухарем – спасибі тобі за це. Ти покарав лисицю-хитрунку, але це невеликий гріх. Руда завжди була ворогом пташенят.

Тим часом бабуся подала вечерю й запросила чоловіка підвечеряти. На столі були яблука, чорниці й суниці, малина й морошка та великий березовий кухоль квасу.

Лісовики (естонська казка)

– Їж, їж,– припрошував старий.– Ми живемо в такій глушині, що споживаємо лише те, що дає ліс.

Чоловік скуштував усього і, втамувавши голод і спрагу, ліг на ліжку з бересту, де спати було м'яко, як на перині.

– Буде ліпше, коли я тебе проведу, а то знову заблукаєш, – сказав ранком дідусь.

Старий надів берестового капелюха, взув луб'яні постолі і накинув каптан із деревної кори. Дідусь був такий, що здалеку скидався скорше на дерево, ніж на людину.

Прощаючись, бабуся передала мисливцеві коробочку з березової кори для його дружини.

Вирушили в дорогу. Дідусь ішов так швидко, що мисливець, хоч був молодший од нього, ледве бігцем устигав за ним. Побачив дідусь, що його гість зовсім захекався, й усміхнувся:

– Це ще й нічого! Я можу й швидше ходити!

Вийшли на узлісся, і старий мовив:

– Далі йди сам. А мені не можна: я – лісовик.

І дідусь зник так швидко, що селянин не встиг подякувати йому за гостинність.

Господар прийшов додому і дав жінці берестяну коробочку. Та повертіла її в руках і викинула у вікно.

Під вікном, де впала коробочка, звелися три яблуньки. Вони росли так буйно, що вже наступного року їхні віти аж угиналися від медових плодів. Це був подарунок лісовиків.

Автор: естонська народна казка.

Джерело: <https://derevo-kazok.org/lisoviki-estonska-kazka.html>

Чому хворіє кротеня

– Не підіймайся близько до поверхні, – казала мама Кротеняті. – Особливо з правого боку від комори.

Та де ж там!

Цікаве Кротеня і біля вітальні новий вихід вирило, і біля своєї спальні запасний.

Але як же комора! Там стільки смакоти! І без додаткового входу?!

Малюк спочатку пообідав. Хтозна, скільки доведеться рити.

І взявся до роботи. Все вгору, і вгору.

Аж раптом з грудкою землі вниз почали падати якісь незнайомі речі: товстенькі і худенькі, квадратні чи круглі, важкі і легкі.

Кротеня разом з усім донизу звалився.

Спробував цей непотріб через новий вихід винести, та й не помітив, як на землі біля входу у комору щось кругле й невеличке залишилось.

Вже, коли повернувся, помітив.

Узяв знахідку. Тепла. Майже, як Сонечко над землею. Та й до себе в кімнату відніс.

Прошло кілька днів. Невгамовне Кротеня чомусь стало повільнішим, більше спати хотіло, ще й на животик скаржилось.

Мама з татом випитували у синочка, де бігав і що їв. І малюк признався, що, незважаючи на заборону, новий вихід прокопав, як туди багато чого попадало.

– Сміття! – батьки вже злякались не на жарт. Хтозна, може Кротеня упаковку з-під морозива з'їло? Запах він неї такий смачний!

– Ти нічого не їв?

– Ні, все назад виніс. А ось це вже потім знайшов, – показав синочок під ліжком.

Батарейка лежала у маленькій калюжі.

І, коли мама Кротиха нагнулася ближче, у неї запаморочилося в голові.

– Тепер усе зрозуміло, – сказав Кріт. – Тобі потрібна нова кімната. А цю доведеться засипати.

Кротеня обдивилось довкола – ліжечко і іграшки, столик та шафа переїдуть з ним. Але в новій кімнаті не буде на стіні такого цікавого візерунка від коріння тисячолітнього дуба і його молодих синів.

Та що вдієш?

І малюк поспішив шукати собі місце для нової кімнати. І подалі від сміттєзвалища, щоб знову не захворіти.

А хто з вас, діти, знає, що слід робити з використаними батарейками? Бережіть природу – вона й наш дім також.

Автор: Марія Солтис-Смирнова.

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/mariya-soltys-smyrnova/chomu-hvorije-krotenya.html>

Особливе ремесло

Давно колись жили собі чоловік і жінка, і було в них п'ятеро синів. Як повиростали всі п'ятеро, старий батько покликав їх до себе й каже:

– Сім'я наша бідна, немає в нас навіть грудки землі, щоб гайвороння розігнати. Тож ідіть, діти мої, в світ – навчитися якогось ремесла. Але ремесло це має бути особливе, надзвичайне – не ремесло, а справжнє мистецтво. Через рік повертайтеся додому. А хто не опанує ніякого ремесла або вибере ремесло звичайне, хай не приходять.

Сини запевнили батька, що вчитимуться ремесла – і то не простого, а якогось особливого, надзвичайного, – та й пішли з дому.

Перший подався до великого міста. Другий – до лісу, який стояв свіжий та зелений і влітку, і взимку, і весною, і восени. Третій син теж подався до міста, не простого, а стольного. Четвертий пішов на далекий кордон. П'ятий спустився до моря, туди, де рідний край сонечка.

Прийшовши до міста, старший син довго шукав, до якого б стати ремесла, та особливого ремесла не знаходив.

Аж якось він побачив молодого хлопця, гарного, дужого, охайно вдягненого. Хлопець перелазив через мури так легко, мовби йшов по рівній землі, пересканував через рівчаки так, мовби їх і не було, видирався на високі скелі так, мовби то були звичайні горбочки.

Дивився на нього старший син, дивився, аж поки збагнув: хлопець – першорядний мастак.

«Ось воно, справжнє мистецтво!» – подумав він.

Підійшов він до хлопця і став просити, щоб той і його навчив такої вправності та спритності. Хлопець охоче погодився.

Він сумлінно вчив старшого сина всього, що вмів сам. І незабаром той став напрочуд спритним і проворним.

Другий син обійшов усі ліси та гори – низькі й високі, – та не знайшов того, що шукав.

Якось вийшов він на узлісся, коли бачить – чоловік натягує тятиву лука, цілиться в ластівок. Пустив стрілу – додола попадали понад дві сотні пташок. «Хіба це не особливе мистецтво – однією стрілою поцілити стільки ластівок?» – подумав другий син і попросив чоловіка, щоб той узяв його до себе в науку.

Той залюбки погодився.

Незабаром учень стріляв не гірше за свого навчителя.

Третій син дістався до стольного міста восени. Щодня ходив він по вулицях, шукав особливого ремесла чи якогось великого мастака.

Якось підійшов він до намету, що стояв на горбку. Бачить – сидить у наметі чоловік і дивиться в трубу.

– Що то за труба? – питає третій син.

Чоловік відповідає:

– Це особлива підзорна труба, зроблена вона з дерева двохсот цінних порід. У цю трубу можна побачити все, що робиться в будь-якій частині світу. Тому король пожалував мені титул магістра-спостерігача.

Третій син попросився до магістра-спостерігача в учні. Той радо погодився.

Передусім магістр-спостерігач повів його в ліс, щоб вирізати двісті шматків деревини двохсот цінних порід.

Третій син заходився вистругувати тоненькі пластинки.

За два-три місяці підзорна труба була готова. Потім почалося навчання. І вже по недовгім часі третій син міг розгледіти голку, загублену на дорозі біля найдальшого кордону, міг полічити великі рибини, що снували на самі-сінькому морському дні. Незабаром він навчився

спостерігати краще за магістра-спостерігача.

Особливе ремесло (в'єтнамська казка)

Четвертий син довго блукав на кордоні, аж поки зустрів стару бабусю. Розповів їй про свій клопіт. Бабуся й каже:

– Я вмю шити й латати. Якщо ти згоден, могу й тебе навчити.

Шити й латати! Що ж тут особливого? І четвертий син рішуче відмовився. Та бабуся сказала, що вона латає не тільки сорочки й штани, а й дерево, і камінь, і навіть людське тіло.

Четвертий син невимовно зрадів, це почувши, і сказав бабусі, що буде дуже вдячний їй за науку. І стала бабуся його вчити. Передала йому всі таємниці своєї майстерності.

А найменший син, п'ятий, подався до моря. Тут усе було йому незнайоме – і земля, і люди. Вісім місяців ходив він, придивлявся до всього і не побачив нічого особливого. Коли до повернення додому залишилось два місяці, він дуже стурбувався.

Якось ішов він берегом, коли бачить: лежить на піску риба-папуга – ось-ось висохне. Підійшов він до рибини, а вона озивається до нього людським голосом:

– Хлопче! Зроби мені ласку – кинь у море! Я тобі гарно за це віддячу.

П'ятий син глянув на рибину – жаль її стало. Взяв він її й кинув у море. Тільки-но вона торкнулася води, як обернулася на гарну молоду дівчину. Стала дівчина на хвилю та й каже:

– Я – найменша дочка морського царя. Якби ти, хлопче, не врятував мене, я б висохла на піску й померла. Ходімо зі мною, я поведу тебе до палацу морського царя – мого батька, він тебе винагородить.

П'ятий син сказав, що він не має часу, що йому конче треба опанувати якесь незвичайне ремесло.

– Чого ж саме ти хочеш навчитися? – питає морська царівна.– Давай-но я навчу тебе плавати, як риба в морі! Або крізь землю проходити... Хочеш? То ходімо зі мною. Мій батько й брат навчать тебе всього: не мине й півмісяця, як ти все вмітимеш.

Хлопець погодився. Царівна звеліла йому заплющити очі й повела його. Коли він розплющив очі, то побачив, що стоїть у розкішному наметі, а перед ним морський цар в оточенні придворних і почту.

Морський цар дуже зрадів, почувши від доньки, що її врятував хлопець, якого вона привела із собою. Він наказав нести найсмачніші страви і частувати дорогого гостя.

Наступного дня на прохання п'ятого сина морський цар звелів своїм слугам навчити його плавати й проходити крізь землю.

Не минуло й тижня, як хлопець усього навчився. Попрощався він з морським царем і повернувся на землю.

Додому всі п'ятеро братів поприходили в точно призначений день. Один по одному розповіли вони старому батькові, де побували і чого навчилися.

Вранці батько покликав їх та й каже:

– Вирішив я зрубати дерево перед хатою, щоб наробити з нього дощок і настелити підлогу в хаті. Та не знаю, чи велике коріння в цього дерева? Може, воно вже й під хату проросло? А на дереві на самісінькій верхівці є ще й пташине гніздо. Хтозна, що то за птахи? Чи вивели вже вони пташенят?

Зрозуміли сини – настав час показати свою майстерність.

П'ятий син ляснув у долоні, скрикнув і прослизнув під землю біля самісінького окоренка. За якусь мить він знову з'явився й каже:

– У цього дерева шістнадцять товстих відгалузин кореня. Найкоротша стелиться поземно і завтовшки в три обхвати. Найдовша проходить під хатою і сягає берега річки. Стрижневий корінь, що йде прямо в глиб землі, завтовшки в дванадцять обхватів. Якщо ви, батьку, вирішили викорчувати дерево, то це можна зробити, не зачепивши нашої хати.

Третій син узяв підзорну трубу, подивився в неї та й каже:

– В гнізді пташка небесний вогонь висиджує два яєчка завбільшки в два зерна арахісу. Пташенята вже ворущаться, завтра вони вилупляться.

Другий син напнув тятиву й пустив стрілу, а старший мерщій виліз на дерево і взяв яєчка так спритно, що пташка нічого не помітила. Подивилися вони на яєчка й бачать, що стріла другого сина тільки прорізала риску на шкаралупі яєчок і не зачепила ні пташенят, ні пташку-матір.

Четвертий син вийняв своє знаряддя і полагодив обидва яєчка так, мовби нічого з ними не сталося. Старший син знову поклав їх у гніздечко так, що пташка-мати нічого не помітила.

Старий батько був дуже задоволений з такої майстерності своїх синів. Сидять вони вшістьох, любо гомонять поміж собою. Аж коли бачать – скаче до них вершник.

Це був королівський посланець. Він сказав, що злий дракон украв принцесу. Хто визволить дівчину, за того король оддасть її заміж.

Як почули це брати, усі п'ятеро спалахнули бажанням рятувати принцесу. Четвертий брат збив три сотні дощок – вийшов великий човен. Ще й день не скінчився, а брати вже спустили його в річку і впливли в чисте море. Третій брат став дивитися в свою підзорну трубу і в печері на вершині високої гори помітив принцесу. І ще там був старий дракон з довжелезними рогами, а завтовшки ті роги були в кілька обхватів; вуса в дракона стирчали, мов коріння у вивернутого з землі дерева. Розлігся дракон і спить, голову поклав принцесі на коліна.

Човен причалив до гори, старший брат виліз на прямовисну, мов стіна, скелю і ввійшов до печери. Дракон міцно спав. Хропів так, ніби гриміла громовиця.

Старший брат тихенько підійшов, узяв принцесу на руки й виніс її з печери.

Потім спустився зі скелі, сів у човен, брати підняли вітрила й попливли в чисте море, подалі від скелі.

Тут дракон прокинувся. Як побачив, що принцеси немає, підхопився й помчав із печери її шукати. Вгледів принцесу в човні – та як кинется на човен!

Другий брат пустив у нього просичену отрутою стрілу. Дракон упав на човен і розтрощив його на дрібні тріски. Проте всі п'ятеро братів і принцеса лишилися живі – їх викинуло на дикий острів посеред океану. П'ятий брат, що вмів плавати, як риба, позбирав усі тріски і виніс їх на берег. Четвертий брат вийняв своє знаряддя і позшивав тріски так, що човен знову став такий міцний, як і був.

Коли четвертий брат лагодив човен, непомітно з'явилася зла людодідка, яка почула людський дух. Вона викрала принцесу і мерщій утекла.

Знову взяв свою трубу третій брат. Він побачив, що людодідка в печері готується смажити принцесу. Вхід до печери вона затулила величезною кам'яною брилою.

Особливе ремесло (в'єтнамська казка)

П'ятий брат прослизнув крізь землю, пробрався в печеру і виніс звідти принцесу.

Вони вже збиралися відчалити, коли це де не взялися людодідка зі своїм людодом – і просто на них!

Другий брат вистрілив з лука і вбив людодідку. Але її чоловік ухопив принцесу й поніс на височенну скелю по той бік острова. Він думав, що там люди не здатні його побачити, не зможуть перешкодити з'їсти принцесу.

Але просичена отрутою стріла другого брата знайшла його й там і встромилася йому в самісінькі груди.

Старший брат побіг і приніс принцесу. Всі вони попливли до стольного міста.

Стольного міста вони дісталися без будь-яких пригод, і всі п'ятеро братів повели принцесу в палац до короля.

Король невимовно зрадів, одразу звелів різати биків, колоти свиней – і влаштував бучний бенкет.

Коли бенкет закінчився, король згадав свою обіцянку віддати дочку за того, хто її врятує. Але ж хлопців було п'ятеро!

От король і питає дочку, за кого б вона хотіла вийти заміж.

Принцеса засоромилася і не знає, що відповісти.

Тоді старший брат і каже:

– Ми люди прості, де вже нам вештатися по королівських палацах! Ми виконали свій обов'язок та й годі. Прийшли віддати вам шану, а тепер повернемось додому. Нас чекає старий батько.

Почула це принцеса і заплакала:

– Ці п'ятеро хлопців стільки натерпілися через мене! – сказала вона королю.– Ви, батьку, обіцяли, що віддасте мене заміж за того, хто мене врятує. У кожного з цих п'яти хлопців однаково великі заслуги, та не можу ж я вийти заміж за всіх п'ятьох! Благаю вас, батьку, візьміть їх собі за синів, нехай вони будуть мені братами!

– Добре ти придумала, дочко! – вигукнув король.– У мене буде п'ятеро синів-героїв! Любі хлопці-молодці, станьте мені за синів!

Брати погодилися.

Король пожалував кожному високі посади при дворі, а потім знову звелів різати биків, колоти свиней, щоб відсвяткувати цю велику радість.

А старого батька теж узяли до палацу, і відтоді були в п'ятьох братів два батька.

Автор: в'єтнамська народна казка.

Джерело: <https://derevo-kazok.org/osoblive-remeslo-vyetnamska-kazka.html>

Гномик Тимофій

Десь серед зеленого лісу, так далеко, що люди туди й не заглядають, живуть гномики, дуже схожі на людей, але невеличкого зросту.

Кажуть, що колись давно вмiли вони скарби знаходити, якими щедро ділилася матінка-земля.

А зараз з глибоких печер перейшли гномики у хатинки жити, звірятам лісовим допомагати, дерева і кущі доглядати.

Працювали вони сумлінно. і кожен займався тим, що подобалось.

Хто з лісових вуликів пасіку тримає, хто землю обробляє, а хто пісень співає.

І був там малюк Тимошко – непосидюща дитина, все хотів він знати.

Маленькі кругленькі вушка гномик розставляв широко-широко, щоб все у лісі чути, діду-знахарю доповідати. Цікаві зелені оченята дивилися навколо навіть тоді, як приходила нічка і мама вклала синочка у ліжко.

А трішки задертий з гострим кінчиком носик приводив господаря у самі несподівані місця.

Русе неслухняне волоссячко все догори тягнулось, до зірок, лиш маківку прикривав ковпачок.

Але Тимофійко був дуже слухняним. Хоч, як всі малюки, мав безліч вільного часу і багато цікавих питань.

Якось вранці прокинувся Тимошко швидше за всіх. На небі ще сяяли зірочки, а ріжок місяця здавалось, що зачепився за найвищу сосну.

Малюк, довго не думаючи, побіг до дерева. Він вже давно хотів на місяць зблизька подивитись. Та все інші цікаві справи відволікали.

Добіг, став під сосною і думає, як же на неї вилізти – кігтиків, як у білочки в нього ж немає.

– Точно, білочка! – зрадів гномик і тихенько постукав по корі. Там зверху виднілося дупло, де жили руденькі звірята.

Його подружка Прудка показала носика з домівки:

– Ти чого так рано прокинувся?

– Хочу місяця дістатись. Он він у тебе над головою зачепився. Піднімеш мене? Ну, будь ласка.

Білочка спустилась, посадила товариша на спину і почала підійматись.

Вона добре знала, що місяця Тимофійко не дістане. Але ж він текий впертий. Хай спробує, сам переконається.

Ось і верхівка. Гномик зліз з пухнастої спинки і подивився в небо:

– Ми його злякали і він втік.

– Ні, Тимошко, він звисока на нас дивиться. Знизу здається, що близько, а насправді місяць ніколи не чіпляється за гілки дерев.

– Треба маму про нього розпитати. Вона в мене все знає.

І, коли руденька спустила його на землю, чимдуж кинувся до мами.

Вона якраз готувала сніданок.

– А я думав місяця впіймати. І не вийшло. Чому?

– Бачиш, сонечко зійшло вже. Його ти не хочеш упіймати?

– Воно ж гаряче!

– А ще дуже далеко від нас. Його не дістанеш. Як і місяць. Та й ті зірочки, що світять вночі. Сонце – це наша зірка. Бачиш, яка вона велика. Тому що найближча. Земля і інші планети довкола Сонця крутяться. Цей шлях називають орбітою. А місяць – супутник нашої планети. І крутиться довкола неї. Але теж далеко.

Щоб було зрозуміліше, матуся поклала на серединку тарілки млинець-сонце. А довкола нього малинки-планети. Біля однієї малинки з'явилась чорниця-місяць.

– Матусю, а про інші зірки ти розкажеш?

– Іншого разу, вже сніданок холоне. Їж.

Тимошко глянув на тарілку, але малинка так пахла, що він почав з дальньої “планети”. Пізніше він зробить так само з камінцями, щоб запам'ятати.

Відразу після обіду малюк хвостиком побіг за мамою:

– Мамочко, ти обіцяла про зірки розказати. Ну будь ласочка!

– Але ж зараз їх немає, – посміхнулась ненька.

– То ми намалюємо!

Сів гномик за столик і почав малювати. Тут зірочку, там зірочку, ще в іншому місті.

Матуся як заглянула в альбом:

– Дивись, в тебе тут сузір'я виходить. Ось голова, вуха, спина, лапи. Вовк...

– А що таке сузір'я? Вони дійсно є?

– Це фігури з зірок. Я тобі ввечері і Віз покажу, і Собаку.

І вона повернулася до домашніх справ.

Ввечері, коли сонце сховалось за обрій, а Тимошко повернувся з лісової пасіки, вони, обійнявшись, сиділи на ганку.

– Мама, глянь, зірка падає!

Малюк показав в небо пальцем.

– Ні, зірки від нас так далеко, що й не побачиш їхнього руху. А це астероїд, космічне каміння. Літало воно собі у космосі, а тоді побачило блакитну Землю і вирішило подивитися ближче, що на ній відбувається. Тільки летить воно дуже швидко, тому й світиться, неначе зірка.

– І там астероїд?

Тимофійко показав на ледь-ледь видну зірочку з хвостиком.

– А це комета. Це, наче величезна бульбашка. Але від перебування у небі вона замерзла. Як і все довкола, комета рухається, дуже швидко. Вона летить далеко-далеко від нас.

Зоряна ніч не відпускала гномика у ліжку. Він сидів у маминих обіймах і шукав нові сузір'я.

Якось ввечері, коли сонечко ще не встигло сховатись, Тимошко пішов з мамою по воду до струмочка.

Гномик сьогодні замість того, щоб шукати проворних пуголовків чи спостерігати за метеликами, сидів на камінні і уважно дивився на воду.

– Мамо, а звідки водичка тече?

– Цікаво? Ходімо й дізнаємось, – запропонувала вона.

Гноми пішли по бережку. Матуся знала, що джерельце починається неподалік, з-під горбочка.

Щоб земля водичку не засипала, лісові мешканці витік камінцями обклали.

Тимофійко довго-довго дивився, як з землі водичка дзюркоче.

– А куди вона поспішає? І чого ширша стає? – спитав він, повертаючись додому.

Та мама не встигла нічого розказати, бо над ними вже проливалася сльози хмара.

Мама зірвала листок лопуха:

– Чудова парасолька. Побігли додому.

А там вже, коли переодягнулись, матуся, поклавши на стіл пиріжечки з малиною і смачний трав'яний чай з медом, почала розповідати:

– Бачив, хмарка дощем сіяла. Дощик не лише поливає дерева і кущі, а надлишки в землю проникають. Іноді ця вода, що зібралась під землею і стає струмочком, схожим на наш. Він ширшає тому, що то там, то в іншому місці до нього потрапляє ще водичка – менший струмочок, калюжка, яку не висушило сонечко, а вона стекла потічком до джерела, дощик теж допомагає.

– І куди тече? – невгамовному Тимофійку вже не сиділось.

– Джерельце впадає в річечку, річка у більшу, тоді в море чи й океан.

– А що таке море? І океан?

– Це такі великі водні простори. Набагато більші за озера. Кінця-краю в них не видно. Та й вода у них солоня. Пий чай, поки теплий. Досить на сьогодні питань.

А через півгодини, коли сон здолав малого, плив Тимошко на човнику, спочатку по струмочку, тоді річкою, аж до океану.

Одного разу гномик лежав ввечері у ліжечку і не хотів спати.

Він з цікавістю прислухувався до звуків лісу. Спочатку здавалось, що там панує тиша. А далі...

– Матусю, а що за звуки за вікном?

– Будеш замість казки про ліс слухати? – спитала мама. – Тоді я почну. У лісі, крім гномиків і білочок з зайчиками, крім сороки і дятла живуть і інші мешканці. Дехто з них замість того, щоб літати, співати чи полювати вдень, прокидаються ввечері і займаються своїми справами вночі. Зараз за вікном старий їжак Коль Колючкович збирається полювати. А десь в траві награв свою пісеньку цвіркун. Чуєш, як гарно у дальшому болоті співають жабки? У них сьогодні великий концерт, аж до півночі. Глянь!

Тимофійко повернувся до вікна, там біля паляниці місяця щось літало.

– Це кажани. Вони також люблять ніч. Як і сови.

Гномик побачив, що до кола летючих мишей підлетіла велика сова, і всі кинулись від неї врозсип.

Тут до Тимошка через віконце залетів крихітний ліхтарик.

– Щоб тобі не було так самотньо, – посміхнулась матуся, дивлячись на світлячка поруч з синою головою. – А тепер спи. Завтра ще стільки справ.

Тимофійко поринув у сон. І разом з совами та кажанами він літав над нічним лісом.

Автор: Марія Солтис-Смирнова.

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/mariya-soltys-smyrnova/hnomyk-tymofijko.html>

Учень чародія

Жив колись у наших краях один бідний селянин, і був у нього син. Син як син, недурний хлопчина, тільки що не лежала його душа до селянської роботи. От і надумав батько відвезти сина в місто – хай, мовляв, побачить, що там люди роблять, роздивиться, та й вибере собі якесь ремесло, щоб до серця було.

Сказано – зроблено. І ось одного чудового ранку прийшли вони вдвох у місто. Познайомив там батько сина з усякими роботящими людьми: теслями, каменярами, гончарами, ковалями... А хлопчина дивився, як вони працюють, і сумно зітхав:

– Ні, тату, не для мене це діло...

– Ех, горе ти моє гірке...– журився батько.

Цілий день шукали вони, але нічого підходящого так і не знайшли. Настав уже вечір, і син та батько вирушили додому. Вийшли на околицю міста й побачили там великий темний будинок.

– Що воно за домисько такий? – поцікавився син.

– О! Цей дім усі обминають, бо в ньому живе сам чародій,– злякано прошепотів батько.

– Чародій?! – скрикнув хлопчик. – От коли б мені навчитися його ремесла! Це саме те, що мені треба.

– Гм... Може, воно й так...– задумливо мовив батько.– Тільки грошей у мене малувато. Треба було б поспитати, скільки він заправить за науку.

Постукали вони в двері – немає відповіді! Ще раз постукали – а хоч би що! Аж за третім разом розчинилися двері, і на порозі став сам хазяїн дому. Зиркнув на сторопілого селянина, потім на кмітливе лице хлопця і все зрозумів. Не встиг селянин і рота розкрити, а чародій уже підняв руку вгору і каже владним голосом:

– Грошей від тебе я не жадаю, зате поставлю одну умову: рівно через рік і один день ти повинен прийти сюди, в мій дім, і впізнати свого сина серед інших моїх учнів. Тільки май на увазі: і твій син, і всі мої учні будуть перед тобою в якійсь іншій подобі – чи то як звірі, чи як птахи. Ну от... Упізнаєш свого сина – забереш його з собою, а не впізнаєш – зостанеться він у мене.

Почухав селянин потилицю: що його діяти, як бути? Надто вже велика спокуса, та боязно сина втратити. Довго вагався селянин, а проте упросив його син. Махнув селянин рукою – хай уже як буде! – і згодився.

Так і лишився хлопець у домі чародія.

А треба вам сказати, що за рік і один день хлопець міг тричі провідати свого батька. От приїхав він уперше в село, а батько й питає:

– Ну як, сину, подобається тобі майбутнє твоє ремесло?

– Дуже подобається! Тільки боюсь я, тату, що ви не впізнаєте мене, коли чародій покаже своїх учнів. А я й сам ще до пуття не знаю, чим і як вам допомогти. Ну нічого, не втрачаймо надії. Поживемо – побачимо.

Приїхавши до батька вдруге, син сказав:

– Сподіватимемося на краще, тату. Поки що я не дуже великий мастак у чародійських премудростях, але дещо вже вмію. Пождіть іще трохи, і я скажу вам, як можна буде мене впізнати.

Нарешті, приїхавши до батька втретє – востаннє вже, – син радісно мовив:

– О тепер, тату, я такий же чародій, як і мій учитель. Прочитав усі його книги, вивідав усі його секрети. І ось що я вам скажу. Того дня, як ви приїдете, він оберне мене й усіх моїх товаришів на півнів – червоних і зелених. Спочатку перед вами тричі пройдуть по колу червоні півні, а за ними – зелені. Пам’ятайте: я буду серед зелених. І коли ми підемо по колу, я спіткнуся, мовби ненароком. Як побачите це – знайте, що то я. Але не забувайте: якщо не впізнаєте, то назавжди мене втратите. І тоді хоч-не-хоч доведеться мені довіку служити своєму хазяїнові.

І ось настав призначений день, з’явився селянин до чародія. Оглянув його той з ніг до голови, посміхнувся зле і каже:

– Прийшов, значить, до мене по свого синочка... Ну що ж... Зараз побачимо, чи впізнаєш ти його.

Плеснув чародій у долоні, і селянин миттю опинився в середині великого кола, а по колу пихато походжали червоні півні. Подивився на них селянин, подивився і, пам’ятаючи синове застереження, рішуче сказав чародієві:

– Ні, хазяїне, щось не видно серед них мого рідного сина.

– Ага, не видно, кажеш... Ну що ж... Дивись іще.– І чародій знову плеснув у долоні.

Миттю зникли червоні півні, а замість них з’явилися зелені, теж ідуть по колу. Пройшли раз, удруге...

– Шукай, батеньку, шукай пильніше. А то прогавиш сина, – сміється чародій.

Нічого не відповів йому селянин. Та й що відповідати – не до сміху було. Хоч як придивлявся він до цих півнів, а впізнати між ними свого рідного сина не міг.

– От лихо! Вони ж схожі один на одного як дві краплі води! – розгубився селянин. – Диви, вже третій раз проходять. Ну, пропав тепер мій синок ні за цапову душу!

Коли це бачить – один півень зачепив шпорою за його штани з домотканого полотна.

– А-а-а!.. Ось він! – щодуху закричав селянин. – Ось він!

Страшенно здивувався чародій, а проте не показав того – перестав сміятись і процідив крізь зуби:

– Щастя твоє, чуперадло... Забирай свого синочка і геть звідси, поки я не передумав!

Не тямлячи себе від радості, селянин схопив зеленого півня на руки і кинувся з ним на вулицю, якнайдалі від страшного хазяїна.

Так і вернувсь у свій рідний дім колишній учень чародія. Вернувсь і, як не дивно, почав допомагати батькові в його нелегкій селянській роботі.

Минув якийсь там час, і ось одного разу, коли вони вдвох перекидали сіно, батько й питає хлопця:

– Чого ж ти, синку, не покажеш мені, яких хитромудрощів навчився? Невже вони тобі зовсім непотрібні?

– Охоче покажу, тату.

А потреби в них досі наче й справді не було. Та коли вже ви хочете побачити, що я можу, – будь ласка. Завтра вранці підете в хлів і побачите там угодовану свиню. Зав'яжіть їй на шию посторонок і одведіть свиню на ярмарок, там продайте її, візьміть гроші та й ідіть додому. Тільки не забудьте зняти посторонок.

– Оце так придумав! – зареготався батько. – Ну й кумедний ти, синку! Про яку свиню ти кажеш, коли її у нас і в заводі нема?

– Нема, то буде. Одне слово, це не ваш клопіт. Ви тільки зробіть так, як я сказав.

Похитав батько головою, але синові більше не перечив. А вранці зазирнув у саж, бачить – стоїть там здорова свиня, вгодована свиня. «Ну й чудасія!» – здивувався селянин і, накинувши свині на шию посторонок, повів її на ярмарок. Не минуло й години, як він продав свою худобину і, весело подзенькуючи золотими монетами, подався додому.

А тим часом свиня дріботіла собі лісовою дорогою поперед баришника, який був дуже задоволений своєю покупкою. Ішли вони й ішли, коли це свиня шмиг у кущі – тільки й бачили її. Баришник туди, сюди, та хіба в таких хащах знайдеш! От і лишився він ні з чим, а свиня, не виходячи з лісу, перекинулася селянським сином.

Прийшов син додому та й питає батька:

– Ну як, тату, задоволені ви моїм умінням?

– Ще б пак! Ти, хлопче, ціни собі не знаєш!

– Знаю, тату, добре знаю. Як хочете, зробимо цю штуку ще, коли підемо знов на ярмарок.

– А чого ж, я згоден!

– От і гаразд.

Напередодні ярмарку син каже батькові:

– На цей раз ви продасте бичка, тільки не забудьте забрати назад посторонок.

– Ох і спритний же ти! Гаразд, не хвилюйся марно – не забуду я про посторонок.

Так і сталося: продав батько на ярмарку бичка баришникові, узяв дзвінки золоті монети і вернувся додому. А бичок тим часом од баришника втік і зник у лісі. А потім обернувся дроворубом і ну рубати дрова. Почув баришник – цюкає сокира, кинувся до дроворуба:

– Ти, чоловіче, не бачив – не пробігав тут часом бичок?

– Який бичок? Ніякого бичка я не бачив, – спокійнісінько відповів дроворуб.

– От горе! От біда! – розпачливо сплеснув руками баришник і знову подався в хащі.

Засміявся дроворуб і, тільки-но зник баришник, перетворився на хлопчика й побіг додому.

Тепер батько вже зовсім повірив, що син його – великий майстер свого діла. І подумав: а чому б іще раз не покласти в кишеню такі легкі грошенята? От і завів якось мову:

– Слухай-но, синку, скоро буде великий ярмарок. Можна було б добряче заробити на ньому.

– Заробити, кажете? Хіба в вас уже немає грошей?

– Гроші-то є, – почухався за вухом батько, – та тільки жаль таку нагоду пропускати.

– Ну, якщо вже вам так хочеться, хай буде по-вашому. Продасте на ярмарку лошака, тільки не забудьте вуздечку з нього зняти.

– Аякже, синку, аякже! – зрадів селянин. – Неодмінно зніму.

– От і гаразд. Домовились.

Домовитись вони домовилися, але, як на зло, геть забули про свого давнього знайомого – чародія. А той частенько хлопця згадував – досадно йому було, що так дав маху і втратив свого найкращого учня. Довго він кмітив, як це селянинові вдалося впізнати свого сина, і зрештою додумався, що його обдурих учень, обвів круг пальця.

«Ну стривай же, мій вихованцю! Ти в мене ще наплачешся! Відомщу я тобі за цей обман». І, не відкладаючи надовго, чародій кинувся по ярмарках – чи не натрапить де на хлопця.

І справді натрапив. Бувають же такі дива! У той день чародій побачив на ярмарку красивого коня, оточеного юрбою баришників і просто роззяв. Зметикував чародій, що коник цей – не хто інший, як його колишній учень.

Перемінивши свою подобу, підступив він до селянина і запропонував за коня цілий мішок грошей. Від такої несподіванки селянин аж рота роззявив і, не торгуючись, сказав:

– Кінь ваш, добродію. Забирайте його, я тільки скину вуздечку.

– Е-е, чоловіче, так діла не буде. Я ж купив його разом з вуздечкою. Та й нащо вона тобі, коли кінь тепер мій?

– Кінь ваш, а вуздечки я не віддам. От і все, – уперся селянин.

– Ну й ну... А скільки ж ти хочеш за вуздечку?

– П'ятсот **екю!** – вигукнув селянин, щоб набридливий покупець скоріше відчепився.

А той не відступається.

– Дорогувато, звісно, – каже, – та що вдієш. Ось тобі п'ятсот **екю**, чоловіче!

Забувши про все на світі – і про вуздечку, і про синів наказ, – селянин тремтячими руками згріб гроші, віддав чародієві лошака разом з вуздечкою і, радий та веселий, мерщій подався додому.

Ну а чародій, не гаючись, скочив на лошака і погнав його вперед. Довго мчав дорогою і нарешті зупинився в якомусь поганенькому заїзді. Гукнув до себе наймита і каже:

– Слухай-но, парубче, відведи мого коня на стайню, тільки ні в якому разі я не скину з нього вуздечки.

Поставив наймит лошака в стійло і приніс йому оберемок сіна. Проте лошак і не доторкнувся до пахучого сіна – стояв у своєму стійлі стомлений і понурий. Пожалів його наймит – такий же гарний кінь!

– Ну що, красунчику? – погладив він лошака по спині. – Може, пити хочеш? Поведу я тебе до річки.

Повів наймит лошака на річку, але той і пити не захотів. Ще дужче здивувався наймит:

– Ну й чудний кінь! Чого ж ти хочеш, га? Певно, тобі заважає вуздечка. А, що вже там, скину її.

Скинув наймит вуздечку, а кінь – шубовсть у воду і одразу коропом став!

Остовпів од несподіванки наймит і, не знаючи, що робити, кинувся в заїзд. Прибіг, знайшов хазяїна лошака і розповів усе, як було

Скипів чародій так, що й сказати важко, вилаяв наймита і прожогом помчав до річки, Прибіг, перекинувся щукою та й ну ганятися за коропом. А короп вискочив із води і перетворився на ластівку. Ну, а чародій – на коршака. Налетів коршак на ластівку, от-от схопить її, але в останню мить влетіла пташина в комин якоїсь хати. Влетіла в комин і, перекинувшись золотою каблучкою, бух просто в попіл!

Побачила золоту каблучку дівчина, що сиділа з нареченим біля печі, зраділа, взяла та й наділа її на палець.

Проте чародій не здався – не хотів випускати з рук свою здобич. Прибрав собі подобу мандрівного музики, вийшов на вулицю і грає всякі веселі пісеньки.

Дівчина та її наречений почули музику, вийшли з хати послухати. Побачивши їх, чародій підступив ближче і здивовано вигукнув:

– Яка гарна каблучка! Продайте її мені або краще поміняйтеся зі мною.

І показав дівчині іншу каблучку, таку гарну, що дівчина й очей не могла відвести. Зняла вона з пальця золоту каблучку і вже подає чародієві, а каблучка раптом вислизнула з її рук і перетворилась на ляне насіннячко. Впало насіннячко на землю та й загубилося, бо на подвір'ї валялося безліч усяких зерняток, насінин...

Аж застогнав чародій з досади і, обернувшись у півня, заходився мерщій дзьобати насінинки. Але й учень його був не в тім'я битий: миттю став лисом, кинувся на того півня, задушив його і втік. А потім звернув на дорогу до свого дому. Прийшов і каже батькові:

– Ну й дісталось мені через вас од чародія! Ні, тату, не до душі мені таке життя. Набридло хитрувати, обманювати, морочити людям голову... Досить, не хочу я більше бути чародієм!

Розказав він батькові про свої дивовижні пригоди і відтоді перестав і думати про чародійство, хіба що іноді згадував, коли з сусідом хотілося пожартувати або, наприклад, добути бідній дівчині посаг. А то весь час ревно працював у полі, батькові помагав.

* **Екю** – старовинна французька монета.

Автор: французька народна казка.

Джерело: <https://derevo-kazok.org/uchen-charodija-francuzka-kazka.html>

Порятунок зірочки

Червона Зіронька тихенько спостерігала за круглим Місяцем вночі. І, дивлячись на мерехтливе світло зірок, мріяла полетіти до них.

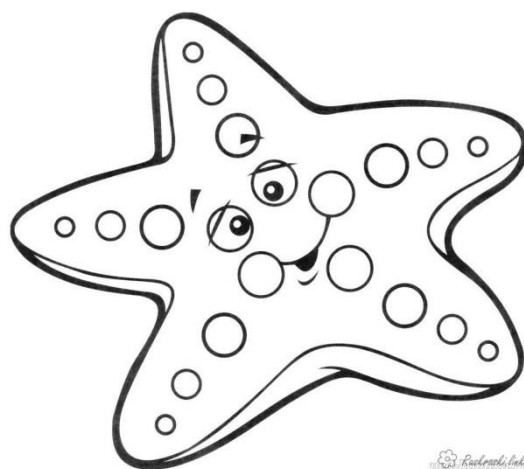
Та раптом невелика тінь пронеслась поверхнею води. А з човна у море посипалось сміття.

На мрійницю впало щось прозоре. Але, коли вона спробувала звільнитися, дужче заплуталась у пакеті.

Ніч змінилася ранком.

Небо над морем було таким чистим, а сонечко пригрівало та лагідно, що всі морські мешканці з задоволенням вийшли на прогулянку.

Різнокольорові медузи плавали майже на поверхні, нагріваючи прозорі шапочки. А тоді хвилькою опускалися нижче.

Під ними зграйками крутилися рибки. – золотисті, сріблясті, блакитні, наче небо, чи смугасті.

Морський Коник то підіймався до самої поверхні, то опускався аж до дна морського.

Саме він раптово почав галасувати:

– Ой, біда! Ой, біда! Всі пливить сюди!

З-під каміння вибіг Краб, рибки на мить зупинилися і припливли до коника.

Біля нього лежала Зірочка.

Рибки разом почали підіймати край пастки. Але справа рухалась повільно, поки Краб обережно, біля промінця Зірочки не розрізав пакет клешнею.

“Клац-клац, клац-клац!” – і за мить полонянка вільна.

А розірвану пастку друзі віднесли до глибокої ущелини і засипали піском, щоб вона вже нікому не причинила шкоди.

Автор: Марія Солтис-Смирнова.

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/mariya-soltys-smyrnova/poryatunok-zirochky.html>

Вояк і чорт

Чорт одягнув найкраще вбрання, узяв подарунки та й пішов сватати доньку **торпаря**. Її мати швидко зрозуміла, що то за жених завітав. Стара прийняла подарунки, відкликала юнку в куток і прошепотіла:

– Візьми ці дві лозини, і коли увечері жених прийде до тебе, боляче цьвохни його.

Коли споночіло, чорт прокрався до кімнати нареченої, а та заходилася стьобати його лозинами. Чорт кричав і завивав, пістрибував попід стінами, поки зрештою обернувся на малесенького в'юнкого черв'яка і хотів вишмигнути в замкову щілину. Однак торпарева донька вже очікувала на нього за дверима з пляшкою: спіймала чорта в посудину, міцно закоркувала й відрізала:

– Тепера там і сиди, жених нещасний!

Та й кинула пляшку в глибочезне провалля.

Минуло десять років. Чорт у плящі геть зігнувся і змалів, проте чекав порятунку. Та хто ж полізе в ту безодню?!

Минуло ще десять літ, і ось у проваллі опинився вояк, який щойно повернувся з турецької війни. Бідарем ішов, бідарем і зостався. Але перед смертю йому закортіло розбагатіти, і почав він шукати в рідному краї рудоносну жилу.

На дні провалля вояк побачив блискучу пляшку. Взяв її до рук і співчутливо роздивлявся чорта. Звісно, той прохав жалісливо, щоб служивий випустив його, обіцяючи за допомогу п'ять монет зі щирого золота. Одначе вояк потрусив пляшкою, усміхнувся й поцікавився:

– Звідки ти візьмеш, голодранцю, такі гроші?

Чорт збільшив винагороду й пообіцяв колишньому солдатові до кінця життя платити по п'ять золотих щодень.

Вояк одкрив корок, і чорт вибрався з пляшки. Багаторічна неволя геть змучила його – шкіра та кості, але як тільки жадібно вдихнув повітря, став хвацьким хлопцем і сказав:

– Сідай-но мені на спину – й вирушимо роздобувати тобі платню!

– Куди це? – запитав солдат.

– А що тут гадати, – до Туреччини, там живе багатий народ, – пояснив чорт.

– Та я недавно повернувся звідти й не бачив нічого, крім мерців, крові й бруду, – кинув вояк.

– Ти не був там, де золото блищить, – одповів чортисько і наказав чоловікові всістися йому на спину.

Той послухався, і вони щодуху помчали до Туреччини. Невдовзі дісталися Константинополя й спинились біля султанового палацу.

Походжали вдвох гомінливими вулицями й роззиралися довкола.

– Де ж те блискуче золото? – запитав солдат, тримаючи хвостатого за руку, щоб не втік, бува.

– Тут, у палаці, де господар сидить на мішках із грошима, – відгукнувся чорт, і вони зупинилися перед управителем султанової скарбниці.

– У цього паші є донька, – заговорив чорт, – чарівна дівчина, яку батько називає світлом очей своїх. Розташуйся на заїжджому дворі, а я проберуся до серця доньки паші й зроблю так, що вона занедужає. Почнуть шукати лікарів, але жоден не зможевилікувати її. Тоді з'явишся ти, дмухнеш їй повітря в уста, і юнка тієї ж миті одужає. Але вчиниш це лише після того, як паша пообіцяє тобі щодня платити п'ять золотих монет до кінця життя.

Чорт учинив, як пообіцяв, і чарівна донька паші злягла в постіль. Батько, звісно, запросив наймудріших лікарів Туреччини, та вони не могли збагнути, на що хвора дівчина, про лікування ж годі й говорити.

Тоді вояк підійшов до паші:

– Якщо платитимеш мені п'ять золотих монет щодня до кінця мого життя, товилікую твою доньку.

Паша пообіцяв платити. Солдат нахилився і дмухнув дівчині в уста.

Чорт негайно облишив стискати серце юнки, і та підхопилася здоровісінька на ноги.

Вояк отримав платню наперед, вийшов на вулицю, де став очікувати на чорта. Вигулькнувши, той сказав:

– Тепера ходімо до султана, оглянемо головний палац магометан.

Обійшли чудовий палац навколо і зрештою натрапили на кухню. В напіводчинене вікно линули незвичайні пахощі. Чорт і вояк без запрошення ввійшли туди й побачили, що султанша пореється біля плити й смажить своєму високому повелителю ласі шматочки.

– Тепера я зачаклую цю жінку – і вона захворіє, а тивилікуєш її, – мовив нечистий солдатові і разом зі стравою проник у її нутрощі.

Від цього жінка почала так буянити, що казанки й сковорідки полетіли шкереберть, а жарини з печі аж бризнули навсібіч.

Вояк вишмигнув із палацу, втягнувши голову в плечі, і став знову жити на заїжджому дворі.

Через кілька днів до нього дійшла чутка, що султан шукає лікаря, який би порятував його жінку, в котру знагла вселився злий дух. Вояк прийшов до палацу, став перед султаном і заявив, що він лікар і може

вилікувати хвору, але зажадав, щоб йому збудували палац на березі Мармурового моря.

Султан запевнив, що палац буде, а солдат сказав:

– Я пройдуся з хворою морським узбережжям і там вижену з її тіла злий дух, одначе для цього у місті повинні вдарити у всі дзвони, засурмити в усі труби.

Султан пообіцяв сповнити це бажання, і вояк повів узбережжям змучену хворобою жінку.

Коли з міста долинули калатання дзвонів та звуки сурм, солдат дмухнув жінці в уста. Чорт одразу полишив її і запитав:

– Що це у вас за радісне свято ні з того ні з сього почалося в місті – дзвони так і заливаються?

Вояк одповів:

– Чував я, що це твоя теща йде сюди, аби стрітися з тобою. Це вже вона прибула напевне, бо так лунко бомкають дзвони.

– Моя теща? – у чорта очі на лоба полізли.– У мене взагалі немає тещі!

– А ота стара з фінського пралісу, що навчила доньку, як запхнути тебе в пляшку, прийшла сюди, і, схоже, будуть тобі непереливки.

– Та невже стара чаклунка тут?! – жахнувся чорт.– Що ж мені робити?

– Тікай звідси хутчіш хоч у киргизькі степи,– порадив солдат.

– Так я і вчиню,– пообіцяв чорт і чкурнув – лиш камінці сипонули з-під його копит.

А солдат повів султаншу до султана. За це йому побудували розкішний палац на березі Мармурового моря. А паша, скарбничий володаря, віддав йому за дружину свою чарівну доньку. Адже все одно мусив платити щодня п'ять монет зі щирого злата.

* **Торпар** – безземельний селянин, що орендує шмат поля.

Автор: фінська народна казка.

Джерело: <https://derevo-kazok.org/vojak-i-chort-finska-kazka.html>

Листоноша і королівна

У короля Вайтляндії Артура була чарівна, але дуже пихата донька. Звали її Трояндою. Дівчині подобалося закохувати в себе принців і королів, а потім відмовляти, коли вони пропонували їй руку і серце.

Один із сусідніх правителів – король Хавроній до того образився на Троянду, що пішов війною проти її батька. Невдовзі він підійшов з армією до столиці Ваатляндії, взявши її в облогу.

Король Артур, що воювати не вмів, занепав духом:

– Ось до чого довела твоя пихатись, – мовив доньці, – тепер Хавроній візьме тебе силою. Ще й моє королівство знищить.

– Він найстарший і найогидніший з усіх залицяльників, – відповіла Троянда. – Нам треба попросити допомоги у твого брата і мого дядька – короля Вольдемара.

– Але ж ми оточені.

– Нічого. Напишемо десять листів і відправимо десять добровольців. Хтось обов'язково дійде.

– Гаразд, – погодився батько. – Коли з цього нічого не вийде, доведеться тобі одружитися з Хавронієм. Я не можу жертвувати своїм народом навіть заради тебе.

Десятеро добровольців знайшлися швидко. Троянда сама давала кожному листа. Юнаки вишикувалися в ряд, не наважуючись подивитися на принцесу. Лише один – листоноша Грегор не зводив з неї очей. Він і хотів би відвести погляд, але не міг. Троянда була його давнім таємним коханням.

Вручаючи йому листа, королівна на мить зустрілася з Грегором поглядом і вперше в житті почервоніла. Очі хлопця горіли таким вогнем, що могли пропалити й залізо. Такого закоханного погляду їй ще ніхто і ніколи не дарував.

Після церемонії Троянда була дуже злою на себе, адже не змогла залишитися байдужою під поглядом якогось листоноші. Вона навіть ні за що нагримала на слуг, чого ніколи раніше не було.

Тієї ж ночі посильні вирушили у дорогу, і всі як один потрапили в полон. Та тільки в дев'яти були знайдені листи до короля Вольдемара. У десятого – листоноші Грегора – листа не виявилось. Йому дозволили йти далі.

Працюючи з дитинства листоношою, Грегор навчився писати будь-яким почерком, який хоч раз бачив. Тому він вивчив лист короля Артура на пам'ять і знищив його. А коли пройшов бойові порядки Хавронія, знову написав послання. Навіть сам Артур не відрізнув би тепер свого листа від написаного Грегором.

У першому ж селі листоноша взяв коня і через добу вже був у короля Вольдемара. Той прочитав переписаний хлопцем лист, швидко зібрав військо і вирушив до Вайтляндії.

Хавроній не наважився битися з Вольдемаром. Знав, що у того армія сильніша, і відступив.

На radoщах король Артур дав святковий обід і запросив на нього листоношу Грегора. Дізнавшись про це, принцеса обурилась:

– У мене не буде апетиту в присутності простолюдина.

Але батько наполіг на своєму:

– Він уже не простолюдин, а герой, який врятував королівство. Та й тебе теж.

Троянда змушена була змиритися, та протягом всієї трапези жодного разу не глянула в бік листоноші.

– Грегоре, – звернувся до хлопця король, коли обід закінчувався, – тепер ти повинен сказати нам своє найпалкіше бажання. Обіцяю, що виконаю його не зважаючи ні на що.

Почувши слова батька, принцеса зиркнула на листоношу. Зустрівшись із палаючим поглядом хлопця, вона легко прочитала там його найбільше бажання і сердито відвела очі.

Не відриваючи погляду від Троянди, Грегор відповів:

– Найбільшим моїм бажанням було врятувати королівство і принцесу. Це бажання вже збулося.

– Тоді я жалую тобі титул придворного листоноші, – мовив король.

Відтоді Грегор жив у палаці короля і виконував нові обов'язки.

У той же час принцесі почали надходити листи без підпису. Вони були такими ніжними, щирими, так гарно описували красу Троянди, що дівчина читала їх з великим захопленням і хвилюванням. От тільки хто їх пише? Хто її так любить?

Тоді вона доручила своїй покоївці таємно дізнатися звідки надходять листи. І через два дні та доповіла: в поштової кареті, яка приходить у місто, цих листів не було, в палац вони теж потрапити не могли.

Троянда про все здогадалася. Звичайно ж, непомітно підкидати їй листи міг лише листоноша. Від спогадів про його закохані погляди та палкі слова з листів її серце почало битися швидше, а очі засвітилися радісним вогнем.

Але ж вона королівна, а він простий листоноша. Дівчина рішуче підвелася, взяла в руки листи і без попередження пройшла в його кімнату.

Побачивши в дверях королівну з листами в руках, хлопець з переляку навіть забув уклонитися.

– Твої листи? – гордо піднісши голову, запитала Троянда. – ... Мовчиш, значить твої. Певне у тебе зпаморочилась голова від уваги мого батька – короля Артура. І ти набрався нахабства писати мені про свої образливі фантазії. Я прошу більше ніколи мене не турбувати.

Вона підійшла до комина, кинула листи у вогонь і вийшла.

Повернувшись від Грегора, Троянда сіла до дзеркала, і сумно подивилась на себе. Адже вона більше ніколи не прочитає ніжних, палких слів хлопця, а можливо й не побачить його закоханного погляду.

А листоноша відтоді захворів. Ледве піднімався з ліжка для рознесення пошти. При цьому почав помилятися, кидаючи листи не в ті скриньки. Про його помилки доповіли королю. І його величність викликав Грегора до себе.

– Що с тобою? – запитав. – Лікар не знаходить у тебе ніякої хвороби.

Листоноша мовчав. Він не міг обманути свого короля. І тим паче, не міг сказати йому правду.

– Тоді зробимо так, – не дочекався відповіді Аартур, – два місяці поживеш удома, відпочинеш, а потім знову візьмешся до роботи.

Грегор промимрив щось схоже на подяку, вклонився і пішов збиратись додому.

Минуло кілька днів. Королівна так і не обрала нікого в чоловіки. І король вирішив оголосити лицарський турнір за її руку. В усі боки були відправлені посланці, аби сповістити про проведення змагання.

Дізнавшись про це листоноша зовсім зліг. Мати запросила до нього стару ворожку.

Бабуня оглянула хлопця, послухала. Потім довго роздивлялася його долоню й нарешті сказала Грегорові:

– Дарма ти приховуєш від усіх свою тугу. Тебе люблять у місті, і королівна до тебе не байдужа.

– Не правда, – спалахнув хлопець,- вона спалила мої листи і сказала, що я ображаю її, освідчуючись в коханні.

– Ти слухай мене, а не королівну. Троянда молода, гаряча, деколи не відає, що каже. Тобі ж треба взяти участь в лицарському турнірі.

– Та я не вмю ні на мечях битися, ні з лука стріляти.

– Зате оду кохання складеш найкраще, а за інше не хвилюйся.

Ворожка замовила лати для хлопця в найкращого коваля королівства. Від неї в місті дізналися, що Грегор братиме участь у змаганнях.

Один дід приніс йому великого старовинного меча:

– З цим мечем ще ніхто не програва битв, – сказав він,- і ти не програєш. Він не простий, може сам вражати противника.

Після діда до Грегора завітав конюх. Він привів чудового міцного коня й сказав:

– Цей кінь допоможе тобі. Такого більше ніде в світі немає.

Потім був один мисливець, який приніс лук і три стріли.

– Ним ти обв'язково виграєш, – мовив він,- ці стріли самі летять у ціль.

І останнім до Грегора прийшов коваль. Він приніс замовлені лати і від себе подарував списа з круглим щитом, на якому була зображена велика біла троянда з чотирма пелюстками.

– Цей спис ніколи не зламається, а лати і щит захистять тебе. – запевнив він і додав на прощання,- Всі ми на твоєму боці. Бо ми любимо нашу принцесу, а вона покохала тебе.

Хлопець хотів заперечити, але коваль не слухаючи його пішов з хати.

В день турніру на величезному стадіоні зібралися всі жителі міста. Центральну ложу зайняли король із принцесою. А двадцять лицарів, учасників змагань, виїхали в центр поля.

– В першому турі кожний повинен прочитати оду кохання королівні, – оголосив король.- А Троянда визначить п'ять переможців, які продовжать боротьбу.

Лицарі по доному почали під'їжджати до центральної ложі, представлятися і читати свої оди.

– Лицар білої троянди, – не піднімаючи забрала у шолома представився Грегор.

Його ода була найкращою і викликала найбільше захоплених вигуків і оплесків.

Принцеса після перших же слів упізнала невідомого лицаря. Вона ще не забула рядків із спалених листів Грегора. Але Троянда не хотіла визнати, що вже закохалася в листоношу. І, вибираючи п'ять найкращих од, не включила в них оду Грегора.

Тоді втрутився король Артур.

– Чому ти відкинула лицаря білої троянди? – звернувся до неї,- Може ти знаєш хто це, і в тебе є причини бути несправедливою?

– Ні, ні, – поспішила відповісти королівна,- я випадково пропустила цього лицаря.

І включила його в першу п'ятірку.

– У другому турі, – знову заговорив король,- п'ять обранців принцеси на повному скаку повинні тричі вистрілити у три мішені. Двоє найкращих стрілків вийдуть у третій тур.

Після чотирьох перших учасників король оголосив:

– П'ятим стрілятиме невідомий нам лицар білої троянди.

Тричі просвистіли над землею стріли і весь стадіон вибухнув захопленими вигуками. Лицар тричі влучив у центр мішеней.

– А тепер останній тур,- знову взяв слово король.- Битися на списах та мечах за руку принцеси будуть принц Парерський та Лицар білої троянди.

Противники зайняли позиції в протилежних кінцях стадіона, пристібнули до поясу мечі, узяли в ліву руку щит, в праву спис і рушили назустріч один одному, розганяючи коней.

Грегор націлив свого списа в середину щита принца, а той, в останній момент спрямував свій спис у голову противника.

Від потужного удару принц Парерський вилетів з сідла. А його спис пройшов мимо шолома Грегора, бо той встиг відхилити голову.

Глядачі вболівали за лицаря білої троянди. Принца Парерського всі знали як жорстокого, самозакоханого правителя. Королівна теж, навіть непомітивши цього, переживала за Грегора і коли він брав гору, її обличчя мимовільно засвічувалось радістю.

Після падіння принц швидко підвівся, відкинувши спис, і вихопив меч. Те саме зробив і лицар білої троянди, зіскочивши з коня. Листоноша ніколи не вчився мистецтву боя, але сміливо кинувся на противника.

Принц Парерський нічого не міг зрозуміти в атаках Грегора. Вони велися не за правилами. Удари, здавалося, сипалися з усіх боків одночасно.

І ось принц Парерський пропустив одразу кілька атак і упав на землю не піднімаючись. А Грегор скинув шолом, викликавши цим бурхливі оплески стадіона. Очі хлопця сяяли неперевершеною радістю.

Вся душа принцеси теж сміялася та співала від щастя. Але надмірна пиha не давала прорватися почуттям.

За правилами турніру Троянда підійшла до юнака, поклала свою хусточку йому в руку й, не піднімаючи очей, мовила:

– Весілля відбудеться в той день, коли ти, лицаре, принесеш мені білу троянду з чотирма пелюстками, як на твоєму щиті.

– Але ж такої троянди не існує, – захвилювався листоноша.

– Тобто ти відмовляєшся від одруження зі мною? – запитала нещадна дівчина.

– Ні, ні, – поспішив відповісти Грегор, – я завтра ж вирушу на пошуки цієї троянди.

Королівна під невдоволеній гул глядачів залишила стадіон.

Але умову турніру вона виконала – день весілля призначила. І ніхто їй не міг нічого заперечити.

Після того Троянда закрилася в своїх палатах і весь вечір проплакала. Їй було жаль Грегора, який подасться на безплідні пошуки і може ніколи не повернутися. Жаль себе і свого кохання до простого листоноші. Жаль батька, який так і нічого не зрозумів у всьому, що сталося. Жаль свій народ, який так її любив, а тепер, мабуть, зненавидить за жорстокість.

Тим часом листоноша повернувся додому й почав збиратися у подорож. Ввечері до нього зайшла ворожка, яка порадила йому брати участь у турнірі.

– Якби не обернулося все так, я б ніколи не сказала тобі того, що скажу тепер. Ні спис, ні лук із стрілами, ні меч не були чарівними. Влучало в мішень і перемагало в бою твоє кохання. Знай, кохання допоможе тобі і цього разу.

Наступного ранку Грегор осідлав коня і вирушив у дорогу, взявши з собою подаровані щит і меч.

Минаючи міста, села, він запитував усіх зустрічних про білу троянду з чотирма пелюстками. Але ніхто не міг нічого йому сказати.

У подорожах по різних державах минув рік. В один із вечорів Грегор сидів у дорожньому шинку і думав, що робити далі. Про квітку з його щита ніде не знали. Хлопець довго дивився на зображення троянди і уявляв собі кохане обличчя принцеси. Він пам'ятав на ньому кожен рисочку.

В якийсь момент Грегорові здалося, що перед ним сама принцеса. Хлопець струсонув головою і ще раз подивився на щит. Зображення троянди на ньому зникло. А на столі перед листоношею лежала жива, величиною з голову, біла троянда з чотирма пелюстками.

Намальована квітка ожила. Від радості хлопець застрибав, наче дитина. Потім акуратно загорнув квітку, осідлав коня і щодуху помчав додому.

Лише перед дверима палат королівни Грегор зупинився. Як зустріне його дівчина? Чи не вижене знову?

А в цей час Троянда сиділа в своїй вітальні за столом. За рік дівчина схудла, змарніла від туги. Скільки разів картала вона себе за жорстокість до листоноші.

Раптом двері відчинилися і в кімнату увійшов Грегор із білою трояндою в руках. Королівна від несподіванки підвелася з крісла. Але вона зупинилася лише на мить. За час розлуки від її пихатості не лишилося й сліду. Дівчина із сльозами на очах кинулася назустріч лицарю білої троянди.

Через три дні було гучне весілля, на якому листоноша і королівна були найщасливішими людьми на землі.

Автор: Олег Шелепало.

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/oleg-shelepalo/lystonosha-i-korolivna.html>

Дві матері, дві доньки

Один ткач мав двох жінок і від кожної – по доньці. Першу звали Щаслива, а другу – Нещаслива. Ткач більше любив старшу жінку та її доньку Щасливу. Обидві вони байдикували. тільки те й робили, що спали та їли. А Нещаслива з матір'ю варили обід, прибирали в хаті, сукали пряжу; Щаслива та її мати давали їм трохи рису, присмачуючи що вечерю гіркими докорами.

Ось ткач постарів і помер. Старша жінка з донькою забрали собі всі його гроші й стали жити окремо від Нещасливої з матір'ю.

Щаслива та її мати щодня бігали на базар, купували ласощі, варили собі смачні страви.

А Нещаслива з матір'ю день і ніч пряли пряжу, ткали рушники чи просто полотно. За цю виснажливу роботу їм платили кілька рупій, отож жили вони надголодь.

Якось їхню пряжу попсували миші. Мати Нещасливої розплутала нитки, склала в кошик і поставила на сонце, а сама зібрала білизну й пішла на річку прати. Нещаслива лишилася вдома стерегти пряжу.

Зненацька повіяв дужий вітер, підняв пряжу й поніс. Нещаслива залилася слізьми.

– Не плач, дівчино! Ходімо зі мною, я віддам тобі пряжу,– сказав вітер. І Нещаслива побігла вслід за вітром.

Дорогою трапився їй хлів а коровою.

– Дівчино добра, вичисти мій хлів! – попросила корова.

Нещаслива вичистила хлів, підстелила корові, дала сіна й води і знов побігла вслід за вітром.

Згодом трапилося їй бананове дерево.

– Дівчино добра, мене душить ліана, обірви її! – попросило дерево.

Нещаслива спинилась, обірвала ліану й побігла далі.

Згодом перестріло її дерево шеура. Дві матері, дві доньки (індійська казка)-2

– Дівчино добра,– каже дерево, – в мій стовбур повпиналися колючки. Повибирай їх!

Нещаслива обібрала колючки, відгребла з-під дерева опале листя, дала всьому лад і знов побігла вслід за вітром.

Зустрілася їй лошиця.

– Дівчино добра, нарви мені трави, нагодуй мене! – попросила вона.

Нещаслива нарвала трави, дала лошиці її побігла далі.

І ось вона побачила багатий дім. На ганку сиділа бабуся й сукала нитки. А з тих ниток тут-таки виходило по кілька гарних сирі.

Це була не просто бабуся, а мати місяця.

– Підійди до бабусі, дівчино, попроси в неї пряжі,– шепнув вітер.

Нещаслива підійшла до бабусі, торкнулася її ніг, склала долоні й, піднісши їх до обличчя, вклонилася.

– Бабусю,– мовила вона,– вітер забрав у мене всю пряжу, і тепер мати розгнівається на мене. Дай мені трохи пряжі, бабусю!

Мати місяця відкинула пасма волосся, білого, як молоко, як місячне сяйво, й побачила перед собою молоду дівчину. Голос у неї був тихий і ніжний.

– Не поспішай, люба дівчино,– відповіла бабуся.– В моїй світлиці є сарі й покривала. Вибери собі, які схочеш, потім скупайся двічі в ставку, далі вернися до світлиці й пообідай. А тоді вже я дам тобі пряжу.

Дівчина ввійшла до світлиці, де лежало багато чудових сарі й покривал. Але вона вибрала собі ношені й уже прані сарі та покривало і пішла до ставка.

Тільки-но вона ступила у воду, як обернулася на красуню. Та на яку! Відколи світ світом, такої ніхто не бачив. Увійшла дівчина в ставок удруге – і на її руки та ноги самі собою наділися персні та браслети з діамантами, перлинами й самоцвітами.

Нещаслива вийшла із ставка й подалася до світлиці, де її вже чекав обід. Скільки там було страв! Дівчині й уві сні такі не снилися. Та вона скромно сіла край столу, з'їла трохи рису й вийшла до бабусі.

– Ось ти й прийшла, люба моя дитино,– мовила мати місяця. – А тепер відчини он ті двері й вийми зі скрині пряжу.

Нещаслива відчинила двері й побачила багато скринь – великих і малих, старих і нових. Вона вибрала найменшу, майже іграшкову стареньку скриньку й принесла до бабусі.

– Дитино моя, скринька мені не потрібна,– сказала мати місяця.– Тут лежить твоя пряжа. Вертайся, люба, до матері.

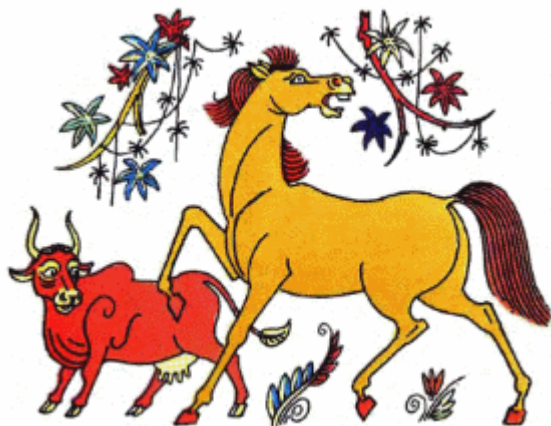
Нещаслива шанобливо вклонилася бабусі, взяла на плечі скриньку й вирушила додому. Діаманти й самоцвіти, що були на ній, освітлювали дівчині дорогу.

Незабаром перестріла її лошиця.

– Дівчино добра, підійди до мене, я хочу тобі щось подарувати, – мовила вона.

І подарувала Нещасливій гарне крилате лоша.

А дерево шеура покликало:

– Дівчино добра, підійди ближче, я хочу тобі щось подарувати.

І подарувала Нещасливій горня із золотими монетами.

Бананове дерево сказало:

– Дівчино добра, підійди ближче, я хочу тобі щось подарувати!

І простигло Нещасливій

величезне гроно золотих бананів.

А корова мовила:

– Дівчино добра, підійди ближче, я хочу тобі щось подарувати.

І подарувала Нещасливій чарівне телятко.

Дівчина поклала на лоша горня а монетами й золоті банани, взяла телятко за налігач і рушила далі.

А вдома дівчину вже давно розшукувала мати.

– Де ти, донечко? Озовися! – тривожно гукала вона. – А де ділася наша пряжа?

Побачивши доньку, мати скрикнула:

– Оце-то диво! Де ти була? І звідки ти все це принесла?

Вони міцно обнялися.

Нещаслива розповіла матері про свої пригоди, і вони пішли до Щасливої та її матері.

– Дивіться, – кажуть, – скільки добра подарувала мати місяця! Тепер ми всі заживемо щасливо. Нехай і Щаслива візьме собі трохи прикрас, тут вистачить!

Мати Щасливої витріщили очі та скривилася.

– Ще чого! – вигукнула вона. – Дуже нам потрібні ваші подачки! І без них обійдемося. Вдавіться своїм добром!

А сама подумала: «Грім би вас побив! Хіба моя донечка не народилася в сорочці? Та вона завтра ж піде й принесе втричі більше!»

Нещаслива а матір'ю, розгублені, повернулися додому.

А вночі скринька відчинилася, і з неї вийшов царевич – наречений Нещасливої. Він сів верхи на коня, випив молока чарівної корови, – і хатину Нещасливої та її матері осяяло чудесне світло.

Тим часом Щаслива розклала на подвір'ї пряжу, посадовила матір стерегти її, а сама взяла вузол білизни й пішла на річку прати.

Незабаром налетів вітер і вкрав пряжу.

Щаслива побігла вслід за вітром. Дорогою зустрілася їй корова.

– Дівчино добра, – сказала корова, – вислухай мене!

Та Щаслива навіть не озирнулася.

Гукало її й бананове дерево, і дерево шеура, і лошиця. Та Щаслива ні на кого не звертала уваги, нікому не помагала, тільки сердилася на всіх та лаялася.

– Ніколи мені з вами морочитись! – казала вона. – Я поспішаю до самої матері місяця!

Нарешті прибігла вона вслід за вітром до будинку старенької.

– Чого ти тут сидиш, бабусю? – спитала Щаслива, ще не переступивши порога. – Дай мені скоріше все, що треба, а тоді вже сучи свою пряжу. Адже отій роззяві Нещасливій ти подарувала стільки добра!

Щаслива схопила пряжу та враз і порвала її.

– А ти не поспішай. Не поспішай! – вигукнула мати місяця. – Ти оце така юна, а зі старшими розмовляєш грубо. Ну гаразд, іди двічі скупайся та пообідай, а тоді вже дістанеш усе інше.

Не встигла бабуся доказати ці слова, як Щаслива кинулася в будинок, вибрала найкраще покривало, найновіше сарі, схопила горня з пахучим мастилом і мисочку з сандаловою олією, сім разів помазала собі коси, сім разів зазирнула в дзеркальце й аж тоді увійшла в воду.

Скупалася Щаслива раз – стала красунею, скупалася другий – і на неї наділися золоті прикраси.

Та їй цього було мало. Озирнулася вона й подумала: «Скупаюся й третій раз! Може, мені припаде іще щось?!»

Скупалася Щаслива втретє і – о жах! все тіло в неї взялося темними плямами, коси переплутались і стали, як клоччя.

– Ой, лишенько! Що ж це зі мною діється?! – скрикнула Щаслива.

Плачучи кинулася вона до старенької – матері місяця.

– О, тепер я все бачу! – мовила та. – Бачу, що ти скупалася тричі! Не плач, сльозами не допоможеш. Уже пізно. Іди краще пообідай.

Проклинаючи стареньку, Щаслива пішла до світлиці. Наїлася досхочу солодкої рисової каші з молоком і солодких пиріжків та й вернулася до матері місяця.

– Ну, бабусю, годі мене мучити. Я йду додому. Давай мені все, що треба. Та хутчіш!

Мати місяця показала їй двері, за якими були скрині, й мовила:

– Йди, вибирай сама!

Дві матері, дві доньки (індійська казка)-Щаслива вибрала найбільшу скриню, яку тільки подужала підняти, поставила собі на голову й, проклинаючи бабусю та всіх її предків, нарікаючи на свою огидну подобу, вирушила додому.

По дорозі її хвицнула лошиця.

– Ой-ой-ой! – зойкнула Щаслива.

Дерево шеура стьобнуло її по обличчю гілкою.

– Ой, боляче! – вигукнула Щаслива.

Гроно бананів упало їй з дерева просто на плечі.

– Ой, помираю! – да кричала вона.

А корова буцнула її рогами.

– Рятуйте! – не своїм голосом зарепетувала Щаслива.

Побита, перелякана, вона нарешті прибігла додому.

А тим часом мати приготувала їй урочисту зустріч – прибрала в хаті, потрусила підлогу свіжим віттям, сіла й жде. Та, побачивши доньку, з жахом вигукнула:

– О горе! Що це з тобою? Яке страхіття!

Вона закотила очі, похитнулась і впала непритомна.

Очумавшись, мати трохи заспокоїлась і сказала доньці:

– О нещасна, неси скриню до хати! Якщо з'явиться наречений, усе ще можна буде поправити.

Скриню поставили серед кімнати. На ніч Щаслива одягла на себе намиста, браслети, персні, сяк-так розчесала коси, сіла й чекає. А мати пішла спати. Вночі скриня відчинилася, і з'явився наречений...

На ранок Щаслива не відчинила дверей своєї кімнати.

– Що сталося? – стривожилася мати. – Вже пізно, чому вона не встає?

Гай-гай! Минув час умиватися й снідати, а доньки нема та й нема. Мати тихенько підійшла до дверей і прочинила їх.

Леле! Від Щасливої не лишилося Й сліду – її проковтнув змій-удав, наречений зі скрині!

Не тямлячи себе від горя, мати похитнулася, одарилась головою об землю і вмерла.

Автор: індійська народна казка.

Джерело: <https://derevo-kazok.org/dvi-materi-dvi-donki-indijska-kazka.html>

Казка про Казку

Якось семирічному Миколці подарували Казку. І була та Казка не проста, а чарівна. Хто її прочитає, стає добрішим і кращим.

Та хлопчик лише переглянув малюнки книжечки і відклав у бік. Вирішив прочитати пізніше.

Через кілька днів йому подарували настільний футбол, і він закинув Казку в іграшкову шафу.

– Ой! – скрикнула вона, боляче вдарившись.

– Хто тут? – озвався хрипкий голос.

– Це я, чарівна Казка. Хто мене прочитає, стає добрішим і кращим. А ти хто?

– Я – безколісний автомобіль Гуркотун.

– А чому ти тут опинився?

– Поки був справний, – мовив автомобіль, – хлопчик грався зі мною.

Потім відлетіли колеса, і я потрапив у шафу.

Казка зітхнула:

– У мене схожа історія. Миколка тільки мої малюнки переглянув.

Сьогодні ж у нього з'явилася нова іграшка, і я взагалі стала непотрібною.

Казка роздивилася довкола і побачила в шафі багато інших іграшок. Були тут поломані автомобілі, літаки, розкидані солдатики, деталі конструктора.

– От якби хлопчик прочитав мене, – засумувала Казка, – все було б по іншому.

– А ти примусь його своїми чарами, – запропонував хтось із темряви.

– Не можна, це він повинен зробити сам.

Тоді іграшки спільними зусиллями відхилили двері, і Казка сковзнула на підлогу.

У цей час до кімнати ввійшов Миколка, здивувався і цього разу закинув Казку в найдальший куток шафи.

Пролунав дзвінок. Хлопчик побіг відчиняти двері.

– Матері немає? – запитала з порогу сусідка. – А я хотіла залишити у вас Наталочку. Може хай побуде з тобою годинку?

– Залишайте, – знехотя мовив хлопчик.

Він завів дівчинку до кімнати, а сам дістав футбол.

Наталочка присіла на стільчик і почала з цікавістю роздивлятися довкола.

У шафі заворушилась чарівна Казка.

– Ану, випустіть мене ще раз.

Іграшки знову відхилили дверцята. А Наталочка це помітила і підійшла до шафи...

Миколка продовжував грати у футбол, коли щось голосно заскреготіло і впало.

– Що там таке? – невдоволено озирнувся він.

На підлозі лежав кузов Гуркотуна, а кабінку тримала Наталочка.

– Я хотіла погратися, – приготувалася плакати дівчинка.

– Тільки не рюмсай, – підвівся хлопчик, – зараз відремонтую.

Він підняв кузов, легко прилаштував до нього кабінку, і сльози на очах Наталочки вмить висохли.

– А де його колеса? – запитала вона.

Миколка зітхнув, але знайшов коліщата й приладнав до машини.

– Як гарно у тебе виходить! – зраділа Наталочка. – Справимо ще отой літачок. Він такий гарний, а без крилець.

– Відчепись, у мене немає часу.

Дівчинка ображено надула щічки, та в цей час побачила Казку, що саме вислизнула з шафи. Підняла її і почала розглядати малюнки.

- Ти вмієш читати? – запитала в Колі.
- Аякже, – навіть не обернувся той.
- Почитай мені будь ласка, – попросила Наталочка.
- Казав же – в мене немає часу!
- Значить ти не вмієш читати.
- Хто? Я?
- Ти!
- А ось послухай, – хлопчик взяв Казку в руки.

Він збирався прочитати лише кілька рядків, але одірватися від книжечки вже не зміг і дочитав до кінця.

Пізніше Миколка з Наталочкою полагодили всі іграшки і дбайливо склали їх у шафу.

Автор: Олег Шелепало.

Джерело: <http://kazka.in/fairytales/oleg-shelepalo/kazka-pro-kazku.html>

Сорока

З хати вийшла жінка з глечиком, поставила його на подвір'ї, а сама повернулася назад.

Прилетіла сорока і почала звідти молоко пити. Господиня вийшла, побачила, підкралася до сороки й ухопила її. Сорока вирвалася, а в господині лише хвіст у руках залишився.

Сорока почала просити жінку:

- Віддай мого хвоста назад.
- А ти віддай молоко, тоді отримувеш свій хвіст, – відповіла їй жінка.

Сорока почала просити в корови молока.

- Принеси мені трави, тоді дам молока, – каже корова.

Полетіла сорока на луки просити трави. Луки не дають.

- Хай напоять нас водою, тоді дамо трави.

Сорока почала просити водовоза. А він у відповідь:

– Хай знесе курочка мені яйце, тоді й напою.

Сорока почала просити в курочки яйце. Курочка знесла яєчко.

Сорока взяла яєчко і віднесла його водовозу. Водовоз дав воду. Сорока віддала воду лукам. Луки дали трави. Траву сорока віддала корові. Корова дала молоко. Молоко сорока віддала господині, а господиня віддала сороці хвоста. Причепила сорока хвоста й полетіла додому в ліс.

Автор: латиська народна казка.

Джерело: <https://derevo-kazok.org/soroka-latiska-narodna-kazka.html>

Кому бути царем?

Надумали комахи обрати собі царя. Бо куди це годиться – у звірів царює Лев, у птахів Орел верховодить, і лиш вони без правителя!

– Я! Я буду вашою царицею, – вилетіла поперед усіх балакуча Муха. – Я найпрудкіша, всюди встигаю, все знаю, мені й царювати.

Комахи, кожна на свій лад, загомоніли, а потім перевели погляд на Мурашку. Та, хоч і не вискакувала наперед, ніколи не відмовляла іншим у добрій пораді.

– Мухи, звичайно, спритні, – мовила вона, – проте не дуже розумні. То на липкому попадуться, то в павутинні заплутаються.

Знічена Муха сховалася поміж комах. Тоді заворушив довгими тонкими лапками честолюбний Павук.

– Я, хоч і не комаха, – сказав, – але міг би дуже добре правити вами...

– Навіщо нам цар зі сторони? – зупинила його Мурашка. – Краще поганий свій, ніж добрий чужий.

На середину галявини вилетіла Бджола.

– Я дуже корисна, – почала говорити, – збираю мед, запилюю квіти...

– Але й ти не найкорисніша, – перебив її хтось. – Наприклад, Мурашка знищує стільки шкідників, що заслужено зветься санітаром лісу.

Бджола погодилась, бо була чесна і справедлива комаха. Але хто ж стане царем?

– Може Мурашку оберемо? – почувся чийсь несміливий голос.

Та в цей час на галявину вибіг велетенський Жук-Турун. Його фіолетовий, з темними цяточками панцир тьм'яно виблискував на сонці, а вуса загрозово ворушилися.

– Що тут за балачки без мене, – заявив самовпевнено, – я буду царем! Адже поміж вас я найдужчий.

І обвів усіх грізним поглядом.

Комахи злякано відсахнулися. Метелики стривожено затріпотіли крильцями, а комарі, таргани і блохи принишкли, затуляючись травинками. Тільки Мурашка залишилася на місці.

– Нічого вихвалитися, – мовила спокійно, – були б зі мною мої подруги – мурашки, ми б швидко збили тобі пиху.

Жук-Турун лиш тепер помітив маленьку сміливицю, що стояла попереду усіх, і зневажливо зміряв її очима:

– Та я й з двадцятьма такими як ти впораюся.

Комахи заперечалися. Та швидко дійшли згоди:

Долю корони визначить бій між двадцятьма мурашками і жуком.

За якийсь час на галявині з'явилося двадцять мурашок. Жук, розтуливши щелепи й люто крутячи вусами, кинувся на них. А мурашки, що обступили Туруна з усіх боків, почали бризкати на нього мурашиною кислотою. Жук зупинився, закрутився на місці й, наче очманілий, кинувся тікати.

– Ура! – радісно загукали комахи. – Мурашка – наша цариця! Відтоді царицею комах стала Мурашка. Муху обрали листоношею, Бджолу – першим міністром. Павук так хотів хоч ким – небудь керувати, що його призначили другим міністром. А Жука-Туруна прогнали аж на край лісу. Щоб нікому більше не шкодив.

Автор: Олег Шелепало.

Джерело: <http://kazka.in/fairytails/oleg-shelepalo/komu-buty-tsarem.html>

Був собі бичок. Кажуть, мав він великий розум. Раз зайшов бичок до саду і здивувався, що на деревах ростуть яблука і груші, а на землі гарбузи. І задумався бичок, дивлячись на дерева та на гарбузиння. Та й каже пташці, що в цей час сиділа на дереві:

– А що, якби не так було у світі, а зовсім по-іншому?

– А як? – запитала пташка.

– Ось бачиш, дерева такі великі і міцні, а на них ростуть такі маленькі яблука і груші. Гарбузиння ж таке кволе, а на ньому ростуть величезні гарбузи, мабуть, більші, ніж моя голова.

– Я не згодна з тобою, – відповіла пташка.

– Чому ж? От якби на деревах росли яблука і груші завбільшки з гарбузи, хіба б це погано було?

І бичок почав чухатись об стовбур яблуні. Дерево захиталось. З гілки впало яблуко прямо бичкові на голову.

– О-о-ой! – заревів бичок.

А пташка регоче:

– Це ж добре, що яблуко не таке, як гарбуз, інакше воно б тебе вбило.

– Твоя правда, – погодився бичок.

Так і залишились яблука маленькими, а гарбузи великими.

Автор: українська народна казка.

Джерело: <https://derevo-kazok.org/bichok-rozumnik-ukrayinska-kazka.html>

Качечка Крячечка та заєць Задирака

На лісовому озерці серед очерету було одиноке гніздечко. Жила там качечка Крячечка.

Якось, коли була вона ще каченям, гнався за нею по березку лис Рудий Хитрун. Впіймати – не впіймав, а лапку зачепив. Та так сильно, що ходити качечці було важко.

А під найближчою ялиною жили зайці. Всі – любителі погратися і пострибати. Тільки був серед них найменший, що любив над іншими позадиратися.

Сороку білобоку – лісову поштарку називав повільною, як черепаха, діда Бурого, ведмедя, старим пеньком, а учительку Сову – сліпою, мов кріт.

Якось вийшла
Крячечка бережком
пройтися, черв'ячка
зловити, то Задирака її
Криволапкою назвав.

Нічого не сказала
йому качечка, повернувшись
на ставок, і там гірко
заплакала.

З-за образи навіть не
помітила, що ходити по березі їй стало легше.

Прошло кілька днів. Заєць так і намагався всіх зачіпати. А качечка
то над лісом літала, в гостях у Сови і Дятла бувала, то на ставку плавала.

Та одного ранку прокинувшись вона від дивних звуків на іншому
березі ставка.

Вовк Сірий Бік нашого Задираку доганяв. От-от схопить. Качечка
кинувшись вуханю на допомогу:

– Стрибай, стрибай мені на спину.

І зайчик стрибнув. Та вовк встиг йому лапку кігтями обдерти.

Крячечка почекала, поки вовк до лісу побіжить, і відпустила
Задираку. А той ледве на лапку ступає.

– Тепер і ти Криволапка, – посміхнувшись вона.

З того часу Задирака перестав над всіма задиратись. А, навпаки,
почав усім допомагати.

Автор: Марія Солтис-Смирнова.

Джерело: <http://kazka.in/fairytails/mariya-soltys-smyrnova/kachechka-kryachechka-i-zayets-zadiraka.html>

Людей слухай, а свій розум май

Був один нерозумний чоловік. Захотілося йому піти на ярмарок.
Зловив він півня, взяв за пазуху та й пішов. «Продам, – думає – півня, куплю
тютюну». Він ще не дійшов до ярмарку, а тут уже його й купці зустрічають.

– Що продаєш, дядьку?

– Півня – каже чоловік. Вийняв він з-за пазухи півня. Купці глянули, головами похитали:

– Який же це півень? Це ж заєць!

«Жартують, – думає дядько, – лихо з ними!» Забрав півня та й іде далі. Проїшов він трохи – інші купці підбігають.

– Що продаєш?

– Півня.

Глянули:

– Який же це півень? Це ж заєць!

Придивився краще чоловік до свого півня: «А може, й заєць? – думає. – Не вір очам! Певно, правда, коли всі, як у бубон б'ють».

Прийшов чоловік на самісінський ярмарок. Людей там так густо, яблуку ніде впасти. Біля одної ятки б'ють у сковороди, біля другої видзвонюють косами – покупців закликають.

Такий гамір, гомін на ярмарку, що чоловік мало не оглух. Розгледівся він трохи і сам заходився кричати:

– Купіть зайця! Купіть зайця!

Підходить до нього жінка, дивується:

– Який же це заєць? Це ж півень!

Та чоловік на своєму стоїть:

– Заєць, кажу тобі, а не півень!

Людей слухай, а свій розум май
(білоруська казка)

Зібралися люди. Глузують із жінки:

– Дядько правду каже! Хіба ж не бачиш, що це заєць! Тут уже чоловік зовсім повірив, що він приніс на ярмарок зайця, а не півня. І коли хто з покупців казав тепер, що це півень, а не заєць, то він мало не з кулаками на нього брався.

Ходив, ходив чоловік по ярмарку з півнем, і все йому видавалося, що це заєць.

Але надокучило півневі в чоловіка, – пора б уже і на сідало! Залопотів він крильми та як закричить на весь ярмарок:

– Ку-ку-рі-ку!

Почувши це, чоловік зовсім з глузду з'їхав: заєць, а півнем співає!

Викинув він півня з-за пазухи, сплюнув і пішов додому.

Правду кажуть старі люди: не той дурень, кого називають дурнем, а той дурень, хто чужим розумом живе.

Людей слухай, а свій розум май.

Автор: білоруська народна казка.

Джерело: <https://derevo-kazok.org/ljudej-sluhaj-a-svij-rozum-maj-kazka.html>